

„Gorica“

izbaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.]

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

Gorica

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravištvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglaš

se plačuje od četrstolpne petil vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 61.

V Gorici, v torek dne 5. avgusta 1913.

Leto XIV.

Na Hrvaškem se sviča.

Kakor vedo poročati nekateri listi, se bo na Hrvaškem vendar obrnilo na bolje in upati je, da bo sedanji komisar baron Ivan Skerlec vendar spravil za voženo politiko in upravo v kraljevini hrvaški počasi v pravi tir. Seveda je to le upanje a že upanje je nekaj uredno, ako pomislimo, da so bile razmere prej večkrat čisto brezupne. Zdi se vsaj, da baron Skerlec misli vendar resno vzeti vso zadevo glede novih volitev in glede rednega delovanja sabora v roko. Prej se ni nikdo za to brigal, Cuvaj seveda še najmanj. Kakor kaže, je baron Skerlec vendar mož, ki hoče storiti vse možno, da pride dežela zopet v redne ustavne razmere, kar je tudi z ozirom na našo zunanjo politiko nujno potrebno. Na noben način namreč ni mogoče, da bi pred nami na zunaj imel kdo kak poseben respekt, ako imamo v lastni državi tako malo reda in solidne podlage. Kar dva komisarijata, to je vendar za ustavno državo nekoliko preveč!

Nastop barona Skerleca na Hrvaškem je simpatičen. Mož se je takot lotil dela in sklical zastopnike vseh političnih strank, da je zadobil tako zadostno informacij in podrobnih nasvetov od strank samih. Zastopniki srbsko-hrvaške koalicije se sicer prvotno niso hoteli udeležiti teh posvetovanj, a nazadnje so vendar prišli. Novega za nas ta posvetovanja niso prinesla. Mi vsi dobro vemo, kje tiči kal nesporazuma in odpora pri Hrvatih. Toda niso krivi Hrvati, ampak krivi so Mažari.

Marsikdo bi morda mislil, da je ta trditev le simpatija do Hrvatov, ker so naši najozgij slovanski bratje, a to ni za nas merodajno. Ta trditev, da so Mažari krivi, je absolutno resnična in najpotem ta ali oni trdi tako ali tako, dejstev, ki kričijo do neba o mažarskih

krivicah, teh bridkih dejstev ne bo spravil nikdo s sveta. Znano je, da obstoja med Hrvati in med Mažari politična zveza, ki na podlagi ustave natančno določa, kaj naj napravi ta, kaj oni narod, katere pravice ima in katere dolžnosti. Hrvatje se seveda teh določb držijo, Mažari pa ne, ker se jim zdi nepotrebno, da bi se oni vezali na kake določbe, če imajo tako ali tako večino in nadmočje v državi. O kaki poštenosti od strani Mažarov nasproti Hrvatom sploh ni mogoče govoriti, ker mažarski magnatje v svoji oholosti utajijo, če je treba, tozadevno določbo v pogodbi. Znano je posebno železniško vprašanje, katero so mažarski velikaši naredili kar tako po svoje brez ozira na to, kaj določa pogodba, ki pravi, da je pri železnicah na hrvaških tleh uradni jezik hrvaški. Da tega stavka Mažari ne spoštujejo, to se razume samo po sebi.

Ako pomislimo tedaj, da se Mažari niso nikoli držali nagodbe s Hrvati, je razumljivo, da se je morala vzbuditi na Hrvaškem opozicija in odpor je rasel proti mažarskim tiranom. Pa kaj so naredili Mažari? Ne da bi morda popravili, kar so sami zagrešili, so pritiskali Hrvatje še bolj za vrat in jim odvzeli sabor in ustavo ter postavili znani Cuvajev komisarijat. Vse to se je zgodilo zato, ker so haje Hrvatje bili postali uporni in se se hoteli odtrgati od Ogrske. Čudno bi sicer ne bilo, ako bi komu v takih razmerah prišle kake revolucionarne misli, a na Hrvaškem o kakem uporu proti Mažarem ni seveda niti govora. Hrvatje se upirajo le proti krivicam, ki se jim ponovno godijo. Hrvatje so dobro ljudstvo in udani državljanji, zato pa bi bilo prav, da bi imeli tudi svoje stare ustavne pravice, kakor jih jim odkazuje ustava in nagodba. Kakor rečeno je sedanji kraljev komisar na Hrvaškem storil pri tamoš-

njih politikih vse potrebne korake, da je zadobil potrebne informacij o željah ljudstva in strank. Enoglasna želja cele hrvaške je, da se zopet vrnejo ustavne razmere in da dobijo Hrvatje svoje pravice, kakor jih določa nagodba. Več ne zahteva nikdo in od hrvaške strani so tedaj dani vsi pogoji, da pride do novih volitev in do novega sabora. Sedaj je ležeče na Mažarih, da pokažejo ali jim je še kaj do poštene politike ali ne. Ako izpolnijo pogoje nagodbe, potem bo komisarijat na Hrvaškem izginil, ako pa Mažari ne bodo hoteli storiti tega, kar so dolžni, potem seveda težko pride do novega sabora na Hrvaškem. Opozicija se ne bo dala kar tako odpraviti, da bi potem Mažari gospodarili se hujše kot zdaj. Baron Skerlec ima sedaj važno nalogo, da pridobi tudi mažarske magnate za svoj načrt. Ako se mu vse to posreči, potem bomo lahko rekli, da se je na Hrvaškem po dolgi temi začelo zopet daniti.

Slava in poraz Bolgarov.

Vsi se še dobro spominjamo, kako navdušeno in toplo so pisali vsi slovenski in vsi slovanski listi o bolgarskih zmagah nad Turki. Padel je bil takrat Odrin v njih roke in kakor Spartanci so pokazali takrat Bolgari svojo moč in svojo odločnost. Ves svet je bil poln njih časti in slave in celo nemški listi so priznali, da je bolgarska vojska do zadnjega moža storila več kot svojo dolžnost. Med vsemi balkanskimi bojevniki so takrat imeli bolgarski vojščaki prvo mesto in kjer so se le prikazali, so Turki bežali kot razkropljena čreda. Povsod slava, povsod vene in himne, vse to je spremljalo bolgarske čete od zmage do zmage. Slednjič je bil Turek čisto poražen in Balkan je bil razun Albanije v rokah zaveznikov. In sedaj je začela tragedija, žaloigra...

Ene najbolj značilnih a tudi najbolj pogubnih lastnosti je že od nekdaj vkoreninjena pri Slovanih, to je nesložnost. Kakor bi bila čakala primerne prilike, je stopila na dan, ko so začeli balkanski zavezniki določevati medsebojne meje in si deliti bogati plen. Takrat je nastopila nesložnost v vsej svoji grdobini in posegla med Bolgare in Srbe — in konec je bilo slavnosti, začela se je grda gonja, boj med lastnimi brati. Takrat je bil še čas za spravo in znani telegram ruskega cesarja, kjer je ta vladar povdarjal slovansko slogu in edinost, je za par hipov imel res velik uspeh. Car naj razsodi, car naj odloči, on batjuška ruski ne bo delal krivice ne Srbom ne Bolgarom, tako se je slišalo tiste dni. Toda le nekaj dni. Namesto miru in sprave je začela znana bratomorna vojna, ena najgrših, kar jih pomni zgodovina. Bolgari se niso namreč hoteli prilagoditi nikakemu razsodništvu in so pritiskali z nova v boj, zaupajoč na svojo prejšnjo slavo in moč. Toda njih moči so bile izčrpane in podlegli so na vsej črti. Srbi so se zvezali z Grki in obe vojski sti pritiskali proti Bolgarom, ki so se morali porazeni umakniti. Prej tako zmagovita bolgarska vojska, je bila sedaj srečna, da je odnesla še zdravo kožo, kajti nevilhte so se začele zbirati od vseh strani nad bolgarski narod. Rumuni so takrat dvignili svojo vojsko in pritiskali skoro

do glavnega mesta bolgarske države, do Sofije in da je bila kupa grenkosti prav vrhana, so nastopili še Turki in prodrli s vsojimi četami zopet do Odrina in zasedli mesto. Bolgarska prej tako slavna vojska je sedaj pobita in razbita, narod strit in poražen, povsod čup in nesreča, povsod gorje in trpljenje, povsod jok in stok. V par tednih se je zgodil ta preobrat in s prvega mesta med zmagalci so padli Bolgari na zadnje med premagance, med pobite.

Kakšni občutki so zavladali v bolgarskih srcih te bridke dni, si je pač lahko misliti. Vse je bilo razdivjano, vse v neredu, čuti se je bilo upora in revolucije. Posebno hude in ostre obsodbe so letele na bivšega ministra Daneva, češ, on je zakrivil ta poraz, on je kriv, da je šlo vse po zlu, kar si je bila Bolgarija prej dobila. Toda tako težko in ostro obsodbo je pač težko reči o možu, ki je do sedaj trdno in zvesto varoval domače bolgarske koristi kakor malokdo drugi. Ako je sedaj stremil še dalje in še močnejšo, tedaj to ni njegova krivda, ampak brzokone so krivi tu razni diplomatje, ki so šuntali Bolgare proti Srbom in Grkom. Evropska diplomacija je zagrešila poraz Bolgarov s tem, da je namigavala bolgarskim politikom, naj le krepko udarijo po svojih prejšnjih zaveznikih. Bolgari so se dali v svoji bojni navdušenosti preslepiti in so šli na ta diplomatski lim. Porazili so pa kakor je bilo pričakovati lastno vojsko in lastno državo in to so hoteli nekateri ravno doseči, ker so se bali, da bi bolgarska država postala premočna. Zaradi tega tudi ni mogoče kar tako v en dan obsoditi bolgarskih politikov in vojskovodij, a obsoditi je treba na vsak način one diplomatske nakane v Evropi, ki so Bolgarom obetale nebesa, zato da so jih palmile v pekel. Ravno nemška diplomacija se zdi, da je pri tem največ kriva, ker je hotela s tem pomagati Grkom, katerim so Nemci nekam čuda prijazni.

Pobiti in utrjeni čakajo sedaj Bolgari na konečno rešitev v Bukarešti. Prav in pošteno bi bilo, da dobijo oni svoj trdo zasluženi delež na balkanskem polotoku, da se tako narod odškoduje za svoja neprimerna junaštva. Vidi pa se iz teh zadnjih dogodkov, da Slovan nima od nikoder pričakovati podpore in pomoči, da se mora postaviti na lastne, slovanske noge. Tudi mi Slovenci se lahko učimo iz tega, da nam naši narodni nasprotniki nikoli ne želijo dobrega, četudi se to komu morda dozdeva. Za vsako tujo dobroto je skrita grenka in težka ura, ki bo davila naš narod.

Politični pregled.

Češki protesti proti komisariju.

Izvršilni odbor češke centralistične (dunajske) socialne demokracije je sklenil protestirati proti IV. kuriji in zahteva enako in splošno volilno pravico za češki deželni zbor, protestira proti upravni komisiji in proti povišanju doka.

Narodni socialisti so priredili protesten shod proti komisarijatu na Češkem. Govorili so na njem Choc, Striberny, Lobotka, dr. Baxa in drugi govorniki. Po shodu so napravili zborovalci po mestu izprevod. Mir se ni motil.

Dobrica Samoradska.

Poljski: I. Kraszewski.

(Konec.)

VI.

Na to se je preselila g. Dobrica se svojo rejenko v malo najeto sobico v oddaljeni ulici. Mala dedščina po raj. gospej Janovi jej je zadostovala za začetek gospodinjstva.

Namenila si je, daa ne pojde k nikomur več stanovat, nego da bo prav samasvoja, da začne poučevati mestne deklice za malo plačo in da se bo tako preživljala. Bila je to drzna misel devojke do tedaj malo znane, ki ni imela nobene zaslombe, — da si je hotela pomagati z lastno močjo; ali gospica Dobrica je poznala svojo potrpljivost, zapala je v Boga in po njem v delo.

Iz početka res ni šlo dobro, kajti učenk ni bilo; oglasila se je jedna razvajenica; z drugo tudi ni šlo, ljudje so opravičevali svoje otroke, pa dolži! učiteljico, ali Dobrica si je ponavljala stopajoča z jasnimi obličjem po tej trdi poti:

»Z božjo pomočjo bo vendar šlo nekako.«

Morala je preživeti težke dni, predno se je podjetje nekoliko izboljšalo, da je dobila delo. Večkrat je bilo malo hrane in morala je zelo štediti z dragimi drvi za kurjavo. Ali Dobrica je znala živeti po ves dan ob pečenih podzem-

ljah se soljo; in če je bilo mrazlo v sobi, pa se je zavila v ruto, ter se pregovarjala, da jej gorkota škodi; in skrbela je le za svojo rejenko, da bi jej ne bilo mraz. Eno ali dve leti se je morala boriti s težavami; ali potem se je jelo obračati na bolje, in šlo je kot po maslu. Učenk je bilo dovolj, dohodki so zadostovali, in živila je še sestro z prilanim denarjem...

Nedavno sem jo videl iti z nečakinja v cerkev, in zrl sem za njo od daleč, pa sem mislil: »Ali je mnogo moških, da bi si znali tako pomagati v britkosti življenja, v takih slučajih, v sirotstvu, v toliko sprevarljivih, praznih nadejeh, v tolikokrat domišljeni zadovoljnosti!«

Pravijo, da je še leto po ženini smrti g. Jan smubil g. Dobrico, ker mu je bilo doma dolgčas. Ali zahvalila se je z lepim poklonom:

»Čemu pa bi bilo to vam starim?« rekla je veselo. »Jaz se z božjo pomočjo že ne izgubim na svetu s svojo »hičerkoo; morali bi vzeti naju obe; a naposled bi še ljudje menili, da igrava skupaj kak roman iz minolih dob. Gotovo si dobite lahko mlajšo in lepšo žensko; jaz na poroko ne mislim.«

In kot je hodila prej, tako hodi še zdaj s svojimi gojenkami v cerkev, moli kot poprej, pa dela, kot je delala in vedno ponavlja: »Nekako bo že to z božjo pomočjo! Nekako bo to.« In nekako je tudi res.

Čast in spoštovanje taki duši!

sterstvom glede višje mestne realke v Trstu na Akvedotu. Vršila so se namreč pogajanja, da bi bila omenjena realka podržavljena. Ker pa magistrat ni hotel odtegniti nekaterih pogojev, so se pogajanja razbila in realka ostane še dalje mestni zavod.

Razpis služb. Na Primorskem so oddati 3 mesta strojnikov, ki bodo poslovali kot vodje cestnih parnih valjarjev. Natančnejša pojasnila vsebuje uradni list »Osservatore Triestino« z dne 21. julija 1913 med uradnimi razglasi.

Vojaška vest. Tretja stotnija lovškega bataljona št. 11. je bila premeščena iz Ronk v Gradišče ob Soči in druga stotnija bataljona št. 29. iz Tržiča v Gradišče.

Čreda jancev ukradena. Ene preteklih noči so mesarju Blažu Červaru v Vrsaju neznani lopovi ukradli kar 36 jancev. Žandarmerija, ki je začela zadevo takoj zasledovati, še ni prišla do nikakih rezultatov.

Ukradene cerkvene posode najdene. Lani je bilo vlomljeno v mnoge cerkve na Kranjskem, v Trstu in Primorju. Dva izmed trojice, ki je te vlome izvajala, so novembra prišli na Otočah na Gorenjskem ter sta bila kasneje obsojena vsak na 15 let težke ječe. Tretjega, ki ima med rokovnjači priimek »Copernik«, še niso dobili. Ta trojica je dne 28. oktobra l. l. okradla tudi cerkev v Sp. Logatcu in ukradene predmete neznano kje skrila. Sedaj so te cerkvene stvari, in sicer: dva keliha s patenama, eno majhno srebrno posodo in par drugih stvari v skupni vrednosti 675 K našli v kupu kamenja pri železniškem vialduktu v Raskavcu (med Logatcem in Verdom). Keliha sta zlomljena in stlačena.

Novi most čez Dravo v Mariboru bo odprt dne 23. t. m. Most je bil skrajno potreben, ker prejšnji leseni, podoben našemu goriškemu čez Sočo pri Pevmi, ni bil za nobeno rabo več. Slavnosti otvoritve se baje udeleži tudi nadvojvoda Friderik.

Neka čudna zver se baje klati že več tednov po štajerskih planinah. V začetku so mislili ljudje, da je medved, potem so nekateri prav »zagotovo« trdili, da je ris in sedaj se splošno misli, da je volk. Videl ga pa nobeden ni; tudi tisti, ki pravijo, da so ga »srečali«, ne vejo nič natančnega. Te dni so izdale razne oblasti poziv na »jagre« in druge take, ki znajo nositi puške, naj se vendar dvignejo in naj pokončajo to grdobno. Nekov pastir je prinesel domov od tisek strašne zverinske šape, kakor ga je dobil nekje v gozdu v blatu. Od vseh strani sedaj romajo nemški kmetje k tej volčji taci, volk pa brez skrbi mesari in trže živino v planini. Ako se bo morda sam usmrtil s puško kakega zaspnega lovca, bomo to že našim bralcem poročali.

Korni poveljnik v Inomostu postane bržkone dadvojvoda Josip Ferdinand, ki je sedaj divizioner v Lincu. Posebno si želi tirolsko prebivalstvo, da bi prišel v Inomost kak cesarski princ za kornega komandanta.

Dopust rezervistov, nahajajočih se ob južnih mejah. Minole dni se je pripehjal v Trst parnik s 700 rezervisti iz Dalmacije in Hercegovine, ki so dobili 21 dnevni dopust za žetev.

Olajšanja pri izterjevanju davkov od rezervistov. Pred tedni je izdalo finančno ministerstvo odlok na vse finančne oblasti, s katerim se jih opozarja, naj se pri izterjevanju davkov prav posebno ozirajo na gospodarsko škodo, ki jo trpijo rezervisti vsled vojaškega službovanja. Posebno prizanesljivo pa naj postopajo finančne oblasti v slučajih, kjer je gospodarski položaj očitno slab. To odredbo je izdalo finančno ministerstvo vsled pritožb raznih listov o postopanju finančnih oblasti napram

pod orožjem se nahajajočim rezervistom.

Obsežne olajšave za davkoplačevalce je odredilo finančno ministerstvo za vse one kraje, kjer so bile letos kake povodnji, toče ali druge elementarne poškodbe. Vsem davčnim uradom je naročeno, da poskrbe povsod tozadevne odpise in da se ozirajo tudi na poznala obvestila o poškodbah. Ravno tako naj se ugotovi vsem prošnjam za podaljšanje plačilnega roka in naj se sploh gre v tem oziru kmetovalcem povsod na roko.

Cesarske vaje se bodo vršile letošnjo jesen na Češkem v okolici mesta Tabor. Vaje bodo začele dne 15. septembra in bodo končale 17. sept. bržkone že pred poldan. Dne 18. sept. bodo že čete odhajale nazaj na svoja mesta.

Nova parobrodna zveza z Italijo. Laška parobrodna družba »Società italiana di servizi marittimi« je sklenila s 4. avgustom t. l. vpeljati novo zvezo med Italijo in Avstrijo namreč direktno zvezo Zader-Benetke in Trst. Za to črto bo družba rabila tri parnike: »Derna«, »Tripolis« in »Benghasi«.

Predsednik najvišjega računskega dvora baron Plener baje v kratkem odstopi; kot njegov namestnik se imenuje dosedanji ogrski ministerski predsednik Lukacs, ki se radi tega preseli za stalno na Dunaj. Stvar je sicer nekoliko neverjetna radi znane Lukacseve atere, kjer se mu je očitalo sleparstvo in poneverjenje, a takim gospodom se marsikaj spregleda.

Opeharjeni hrvaški delavci. »Tagespott« poroča, da je bilo pred kratkim najetih na Hrvaškem kakih 120 delavcev za neko zidarsko firmo na Zgornjem Avstrijskem. Delavci so na podlagi dogovora tudi res prišli in dotični podjetnik jih je nekaj časa rabil pri nekem delu v mestu Steyer. Vendar jim podjetnik ni dal kakega stalnega dela, ampak jih potiskal sem pa tja, kjer je ravno kdo manjkal in slednjič jim je izjavil, da jih ne more več rabiti. Vsega skupaj so pa delali le par dni in podjetnik jim ni izplačal ne zaslužka ne jim povrnil vozne stroške, kakor so se dogovorili. Ubogi hrvaški delavci so bili tako v tuji deželi brez vinarja in po odgovoru so te siromake spravili domov. Delavstvo bi seveda moralo biti nekoliko bolj previdno, s kom sklepa pogodbe, a take sleparske podjetnike bi bilo treba kar najstrožje kaznovati.

Veterani dobe sablje. Na razne prošnje in predloge je vlada dovolila, da bodo od sedaj dalje smeli veteranski načelniki in njih namestniki ali zastopniki pri raznih slavnostih nositi sablje, ki se bodo izdelale po posebnem uroku, ki hipno še ni določen. Zato bodo dotičniki seveda morali imeti neko posebno dovoljenje.

Zdravje sv. očeta. Pijevi korespondenci se iz Rima poroča, da vesti o poslabšanem zdravju sv. očeta v liberalnih listih nimajo nobene podlage. Ravno nasprotno je res, da se sv. oče ravno sedaj kljub svoji starosti kar najbolje počuti.

Škoda, ki jo je povzročila povodenj v Galiciji. Kakor na Ogrskem, ki ima od letošnje povodnji 100 milijonov izgube, tako je napravila letošnja povodenj tudi v Galiciji veliko škodo. Po poročilih iz Lvova se ceni ta škoda na najmanj 30 milijonov kron. Letošnja uima v Galiciji je bila največja, ki je zadela to deželo v zadnjem polstoletju.

Central Bio preskrbel nam je pretečeno soboto in nedeljo zopet lep užitek. Drama ki se nam je predstavljala bila je vseskozi zanimiva, ker je bila izuzeta iz človeškega življenja in je učinkovala na občinstvo vsestransko podučno: Slike na sedanjem povečanem platnu kakor tudi aparat ki je najnovejšega sistema, so s svojo popolnostjo na vrhuncu in se ne čutimo več v kine-

matografu, temveč, predstavljajo se nam slike kakor na gledališkem odru. Pogreški dosedanjih aparatov pri katerih je prednašanje filma za oko neugodno učinkovalo, so z aparatom zadnjega sistema popolnoma odstranjeni in poskrbljeno je stem, za one, ki so se vsled navedenega nedostatka kinematografu odstranjevali. Slike, ki so iz prvega vidra svetovne renimirane tvrdke Pathé v Parizu so na celi črti popolne. Godba na Bösendorfer glasovirju mojsterska, ter cene tako nizke, da si to zabavo pač vsakdo lahko privošči. Na prihodnje vsporede v tekočem mes. opozarja se že danes slavno občinstvo, pri katerih se nam bode nudil poseben užitek, ker nastopijo v njih prvi svetovno znani umetniki in bodo filmi v krasnih obdobjih vrednih barvah.

Drobline.

Splošna stavka v Milanu. V Milanu so pričeli vsi delavci štrajkati, in sicer zato, ker vlada neče podpirati njih zahteve, ki jih stavijo delodajalcem-industrijalcem. Sedaj štrajka nad 20.000 delavcev. Pripravlja se splošna stavka tudi po drugih mestih Italije.

Avstrija na prvem mestu! Italijanska revija »Rivista internazionale di Scienze sociali« priobčuje statistiko oseb, ki umirajo v Evropi za jetiko. Vsako leto umrje v Evropi okoli pol milijona ljudi za jetiko. Od vsakega milijona prebivalcev umrje v Avstriji 3330 oseb za jetiko, v Nemčiji 2200, na Angleškem 1400, v Italiji 1300 itd. Tretjino vseh smrtnih slučajev med 15. in 70. letom povzroča jetika.

Železniške lokomotive za Srbijo. Kakor poročajo listi je srbska vlada naročila v Vratislavi v Nemčiji 17 železniških lokomotiv najnovejšega sistema. Nemška firma je dobila to delo, ker je bila njena konkurenčna ponudba najcenejša. Konkurirale so tudi belgijske, francoske in naše tovarne.

Vlak se iz daljave na progi ustavi. Bavarsko prometno ministerstvo je na progi Nürnberg-Gräfenberg preizkusilo iznajdbo učitelja Wirtha, ki je iznašel električen aparat, s katerim se na progi s postaje ustavi vlak kjerkoli. Poizkus se je izborni obnesel. V 27 sekundah se je vlak ustavil.

Visoka starost. Te dni je umrl v Minsku trgovec Chaim Moškin v starosti 127 let. Leta 1812. je videl cesarja Napoleona I., ko je iz Moskve preko Minska bežal. Moškin je imel pet žen in 116 potomcev.

Pisma Petra Velikega najdena v delikatesni trgovini. Lastnoročna pisma carja Petra Velikega so našli v prodajalnici, kjer se prodajajo delikatese! V pisma so zavijali klobase, salami itd. Car je svoječasno zelo pogostoma dopisoval z ravnateljem državnih rudnikov v Uralu, grofom Tatisčevem. Te dopise je grof odstopil državnemu rudniškemu arhivu v Jekaterinoslavu. Uprava arhiva se je zdaj odločila prodati nepotrebne stare listine kot makultaturo. Pri tem seveda ni nihče na to mislil, da bi se prepiral, je-li so med papirjem tudi kakšne važne listine. Za par kopejk je kupil neki trgovec cel zaboj papirja. Slučajno je kupil neki poznavalec starin kos klobase, zavite v pismo Petra Velikega. In temu se je posrečilo, da je ohranil par pisem carjevih.

En milijon kron za konja. Mister Joel v Londonu je kupil od mistra Pilkinsonsa konja - dirkača, petletnega žrebca, ki je znan pod imenom »Princ Alatin«, za en milijon kron. »Princ Alatin« je dirkal sedaj dvajsetkrat in je enajstkrat zmagal. Zaslužil je svojemu gospodarju pri dirkah 800.000 K.

Dva ruska milijonarja umrla gladi. Dva ruska milijonarja, industrijca Semjenov in Garkin, sta umrla na svojih zlatih poljih v Besimjanni v Sibiriji gla-

du. V Garkinovem stanovanju so našli dnevnik, iz katerega je bilo razvidno, da so nekatera živila pošla že meseca januarja. Snežni viharji so preprečili, da niso mogli poslati potrebnih živil stradalocima milijonarjema. Bila sta popolnoma odločena od sveta. Petdeset dni sta se živila samo z ribjo mastjo in odpadki. Končno je podlegel Garkin. Semjenov pa je umrl vsled oslabiljenja dva meseca potem. Pomoč je prišla prepozno.

Skrivnostna zadeva dela skrbi sedaj berlinski policiji. Te dni so pred neko stražnico našli tri dekletca v starosti od 3—5 let. Bila so še dobro oblečena, a lačna. Poleg njih je bilo neko pismo, kjer pravi pisec, da je on oče teh dekletc, a jih ne more sam preskrbovati. Žena mu je baje ušla in pustila otroke brez varstva. Zato prosi, da bi jih sprejela policija v mestno sirotišnico. Koliko je na vsem tem resnice, se bo še le videlo; otročičke so pa vendar spravili na varno.

Okoli sveta se napravlja ruski zrakoplovec Kuzminski, nečak znanega pisatelja Tolstega. Iz Rusije hoče pluti preko Azije v Avstralijo, od tam čez morje v Ameriko in od tu v Afriko in preko Sahare v Pariz. Od tu jo potem »pihne« domov, če se mu posreči seveda. Vidi pa se, da zrakoplovstvo obeta še mnogo in počasi bomo res še frčali kot ptici.

Tlak iz usnja, ki ne povzroči nikekega šuma, so iznašli na Angleškem. Neki angleški inženir je iznašel tlak zmešan z usnjem in z asfaltom. Sestava je tajna. Poizkus se je že izborni obnesel.

Gospodarsko.

Gospodarske drobtine. Na Češkem so letos prvič zapazili trno uš, ki je do sedaj bila češkim vinogradnikom neznana. S poljedelstvom se peča v raznih državah sledeče število odstotkov prebivalstva: v Rusiji 70%, v Italiji 60%, v Avstriji 55%, na Japonskem 50%, v Severni Ameriki 47%, na Francoskem 46%, v Nemčiji 35%, v Belgiji 21% in na Angleškem komaj 17%. Naša država je še več kot polovično poljedelska država.

Ogerske setve. Uradno poročilo o ogrskih setvah ni ravno ugodno. Po večini prihajajo tožbe o deževnem in hladnem vremenu, ki je vplivalo precej neugodno. V nekaterih krajih je bila tudi toča in tudi povodnji so napravile dosti škode posebno pri koruzi in krompirju. Žito je po večini požeto. Ker so bile setve po večini neugodne, je sedaj pridelka nekaj več kot se je pričakovalo. Posebno se to opazuje pri rži, ki je po kakovosti boljši kot navadno. Ječmena je dosti, a zrnje je slabo vsled preoblega deževja. Posebno za varenje piva gorski ječmen letos ni pripraven. Koruza cvete že prav lepo, a ravno tako rabi suhega vremena in toplote. Krompirja bo dosti, a radi preobile vlažne že črni in gnije. Pesa se razvija dobro, vendar tožijo kmetovalci o preobilnem plevelu, ki dela hudo nadlego in se radi mokrote strahovito razširja. Repa in zelja pa kaže povsod dobro, ravno tako prav ugodno pa kažejo travniki in pašniki, ki imajo povsod dovolj mokrote. Kar se tiče vinogradov pa je splošna misel, da potrebuje trta sedaj toplote in suhega vremena, ker drugače znana ogrska vina ne bodo imela potrebne množine sladkorja.

Stanje vinogradov in sadnega drevoja na Štajerskem. Ker je Štajersko glede sadja ena prvih dežel naše države in so tudi južno-štajerski vinogradi jako rodovitni, zato bo gotovo zanimalo naše sadjerejce in vinorejce, kako uspevajo tam gori te gospodarske panoge. Jabolka kažejo povprečno dobro, posebno ob spodnji Muri in ob reki Rabi

BALKANSKI DOGODKI.

Sporazum med Bolgarijo in Rumunijo.

Agence Télégraphique Roumaine poroča z dne 3. t. m.: Danes dopoldne so se sešli bolgarski in rumunski delegati h konferenci, ki ji je predsedoval ministerski predsednik Majorescu. Po posvetovanju, ki je trajalo do poludne, se je doseglo sporazumljenje o vseh treh od Rumunije dne 21. julija formuliranih točkah. Črto nove meje so vrisali vojaški delegati, podrobnosti določi pogodba. Glede na rumunske šole in cerkve v od Bolgarije osvojenih ozemljih se je sprejel na peterburški konferenci stavljeni predlog. Končno se je Bolgarija obvezala, da podere utrdbे pri Ruščku in pri Lunili in da ne zgradi trdnjav v ozemlju, ki leži med navedenima mestoma in v okrožju 20 km od Balčika. Nova rumunska meja se prične 12 km pod Balčikom na prvem griču, ki je v zemljevidu označen s koto 265, gre do 10 km južno od Dobiča in se konča zahodno od Turtukaje, 9 km od vasi Turški Smit. Na posameznih točkah se nova meja po topografičnem stanju oddalji 15 do 16 km od vodoravne črte proti zahodu.

Odrinsko vprašanje.

»Jugoslovanska korespondenca« poroča iz Carigrada, da se v dobro informiranih političnih krogih zatrjuje, da je sofijski kabinet pripravljen začeti s portopogajanja glede predaje Odrina na podlagi kompromisa. Baj je bolgarska vlada pripravljena privoliti v izboljšanje mejne črte Enos-Midia v prilog Turčiji in obljubiti, da nove mejne črte ne bo utrdila. Razen tega naj ima v Odrinu sedež sultanov zastopnik, ki bi bil eksteritorialen. V teh krogih zatrjujejo, da je sofijsko razpoloženje za entento s Turčijo, ker se sofijski vladni krogi odločno branijo približati se Srbiji.

Za slučaj, da bi Turčija v odrinskem vprašanju ne hotela odnehati, izjavljajo podučeni petrogradski krogi, da je Rusija pripravljena zasesti Midio z ruskimi četami, dočim naj bi prodrla bolgarska vojska s severa do črte Enos-Midia. S tem v zvezi je baj tudi dejstvo, da zbira Bolgarska že sedaj svoje čete med Marico in Tundžo.

V zvezi z bojaznijo Turčije pred rusko intervencijo je tudi dejstvo, da je Turčija zaprla Bospor s podmorskimi minami. Sicer so mine zopet v kratkem času odstranili, Rusija pa vidi v takem kršenju pravic, ki jih ima Turčija, nevaren incident za prihodnost ter je kar najodločnejše protestirala pri porti proti takemu početju.

Rusija ne bo trpela ponižanja Bolgarske.

Iz Petrograda poročajo: Bivši bolgarski ministrski predsednik Ivan Gešov je dobil tako od ministrsk. predsednika Kokovceva, kakor od ministra zunanjih del Sazonova obvezno zagotovilo, da Rusija pod nobenim pogojem ne bo trpela, da bi Turčija ostala v Trakiji. Vendar pa so v Petrogradu nasvetovali Bolgarom, naj se raje s Turčijo direktno pogajajo in sporazume, kakor da bi skušali stvar rešiti nasilnim potom. Car Nikolaj je poslal bolgarskemu kralju Ferdinandu brzojavko, v kateri zatrjuje, da Rusija ne bo trpela, da bi bila Bolgarija ponižana in razkosana.

Bolgari kršili mednarodno pravo.

Iz Belgrada se poroča: Bolgarske čete so izvršile novo kršenje mednarodnega prava. Poveljnik srbskih čet pri Vidinu je poslal 31. m. m. nekega častnika s tremi konjeniki v Vidin zaradi ugotovitve demarkacijske črte. Ko se je približal parlamentu z belo zastavo na 60 korakov vasi Novelo so ga obsuli z ognjem strojnih pušk. Častnik ni bil ranjen. To hudo kršenje mednarodnega prava onemogočuje v bodočnosti vsak stik med obema vojskama.

Včerašnja konferenca — Podaljšanje premirja.

Poroča, da se je včeraj vsa zopet ponovila.

ferenca v Bukareštu. Predsednik Majorescu je v ti konferenci naznanil, da se je dosegel popoln sporazum med Rumunijo in Bolgarijo in da je s tem sporazum med tema dvema državama že rešen. To da upati, da se bodo tudi še drugi spori ugodno rešili. Toda Rumunija ni s tem še končala svoje misije, kajti njena namera je pripomoči, da se doseže sporazum na vsej črti. Zato se bo lotila tega dela s še večjo vnemo. H koncu je Majorescu predlagal, naj se premirje podaljša za tri dni. — Nato se je seja zaključila. Prihodnja seja je danes ob 4. uri popoldne.

Včeraj so se še vršila privatna posvetovanja v posameznih skupinah.

Po izjavah dobro poučenih krogov se sklepa, da bo mogoče skleniti definitivni mir do petka, to je do konca podaljšane premirja. V najslabšem slučaju se bo vsprejel v pogodbo klavzula, po kateri naj bi rešile gotova vprašanja, ki bi se ne mogla rešiti v Bukareštu, velenje.

Splošno se sodi položaj za jako ugoden, le glede Turčije, ki baj ne-če pustiti Odrina so mnjenja različna in trdi se celo, da bo res potrebna oborožena intervencija Rusije, da spravi Turčijo do pokorščine.

Dopisi.

Števerjan. Izjava a. Dopisnik »N. Č.« je pretekli mesec zapisal v album, da bi ne bilo napačno, ako bi se revidirali moji računi za upravljanje tajniških poslov. Obljubil sem takrat, da spregovorim glede tega par besed in priobčim prejemke, ki pokažejo da ni stvar ravno tako huda, kakor jo nekateri slikajo. Pri vseh prejemkih si sicer nisem natančno zabilježil imena stranke, zato navajam v nekaterih slučajih samo datum in svoto, pri mnogih pa postrežem tudi z imeni. Naj govore številke! Prejel sem: 14-1. za voj. prošnjo 2 K, 16-1. za 1 proš. 1 K, 16-1. vojaš. prošnjo 2 K, 16-1. dtto 2 K, 18-1. dtto 2 K, 19-1. dtto 2 K, 19-1. And. Bregantič proš. za dinamit 1 K, 23-1. L. Mizerit prošnja za poroko (z 12 prilogami po meni spisanih) 5 K, 28-1. A. Prinčič voj. proš. 2 K. Skupno v januarju 21 K. 8-2. dve del. knjiž. 80 h, 11-2. F. Hlede voj. proš. 2 K, 11-2. dve del. knjižici 80 h, 13-2. K. Klanjšček voj. proš. 2 K, 13-2. M. Dornih voj. proš. 2 K, 14-2. A. Mrak voj. proš. 2 K, 18-2. ena del. knjiž. 40 h, 18-2. E. Prinčič voj. proš. 2 K, 18-2. J. Planinšek voj. p. 2 K, 27-2. J. Maligoi voj. proš. 2 K. Skupno februar 12 K. 1-4. I. Pintar voj. p. 1 K, M. Drufovka proš. 1 K, 6-4. A. Mrak voj. p. 2 K, 6-4. dve del. knjiž. 80 h, 6-4. J. Jakin proš. 1 K. 11-4. E. Klanjšček voj. p. 1 K, 15-4. dve del. knjiž. 80 h, 22-4. J. Ciglič voj. p. 1. Skupno 8 K 60 h. Radi tesnega prostora navajam ostale prejemke v mesecih. Maj 21 K 40 h. Junij 8 K 60 h. Julij 9 K 80 h. V prvem polletju sem imel toraj postranskega kot obč. tajnik reci in piši 81 K 60 h. Izpraznil sem žepe in dal svojim prijateljem priliko da preštejejo groše. Dobili so kosti, naj na njih vstrajno glodajo. Dam jim pa dober nasvet, naj pazijo, da si zob ne skrhajo. Vprašajo naj o priliki tudi, kako računajo drugod vojaške prošnje. Jaz vem, da tudi do 5 K in ne 2, kakor jaz. Svest sem si da tudi to ne bo pomagalo nekaterim svojeglavnežem in bodo hoteli imeti kljub temu svoje pravo, upam pa, da bodo gotovi gospodje, ki jim je morda vendar še nekaj na tem, da ne delajo krivice v priobčanje bolj previdni, predno spravijo tako stvar v javnost. Hočem biti pravičen in vsled tega ne očitam ničesar »N. Č.«, ki je prodal kar je kupil, a njegovim poročevalcem glede mojih računov moram zaklicati: Veliki ste v svoji nesramnosti!

Ladislav Likar.

Domače in razne vesti.

Profesorski izpit za podučevanje

Sorti in Roman Roman, vikarja stolne cerkve. Izpit se je vršil po novem načinu, ki je stopil v veljavo s prvim januarjem t. l. — Čestitamo!

Rimski pisatelj o »mladih«. Rimski pisatelj Nevij je živel v 3. stoletju pr. Kr. V enem njegovih del se nahaja sledeče vprašanje: Cedo, qui vestram rem publicam tantam amisistis tam cito? (Povej, kako ste tako hitro izgubili tako veliko državo?) Odgovor se tam glasi: Proveniebant oratores novi, stulti adulescentuli. (Nastopali so novi govorniki, neumni mladeniči.) Na to sem se spomnil, ko sem čital o porazu SLS na Goriškem. V tolažbo pa dostavlja Ciceron k navedenemu mestu: Quod si legere aut audire voletis externa, maximas res publicas ab adulescentibus labefactas, a senibus sustentatas et restitutas esse reperietis. (Če hočete pa čitati ali slišati o tujih državah, potem najdete, da so mladeniči izpodkopali največje države, a da so jih zreli moške vzdržali in spet postavili na noge.) Otiosus.

»Učiteljski Tovariš« pravi v svojem poročilu o IV. shodu učiteljskega naraščaja tako-le: In sedaj naj se razlije ta deroča reka dalje, naj se spremeni v hudournik, samo da premaga vse zapreke. »U. T.« jo je takrat imenitno pogodil. Če bo učiteljski naraščaj sledil temu listu, postane res hudournik in njegove poplave prinesejo našemu ljudstvu na sploh ter učiteljskemu stanu posebe mnogo škode.

Mi se v tem oziru ne strinjamo z »U. T.« in ne želimo, da bi postal učiteljski naraščaj hudournik, pač pa bister in krepčajoč ter nevsahljiv studenec iz katerega bi naša šolska deca črpala katoliško vzgojo in druga lepa ter plemenita čutstva. Mi pričakujemo da bo učiteljski naraščaj sledil našim željam ter zavrgel »kolegijalne« nasvete »U. T.«, ki kliče mladim močem naj postanejo hudournik. Čuditi se je »U. T.« in okoli njega stoječim močem, da dajejo med ljudstvo stopajočemu učiteljstvu take nasvete, mu z naličnim pisanjem jemljejo trezno razsodnost in ga, — kakor se med vrsticami čita — pripravljajo za nizkotno gonjo proti najvišjim idealom našega dobrega ljudstva. Je že skrajni čas, da bi bolj zmeri elementi, ki imajo stik z gospodi okoli »U. T.« povedali njim naravnost v brk kar zaslužijo in dosegli, da prične glasilo enega dela učiteljstva pisati v drugem tonu. —r.

Nedeljski shod železničarjev pri »Jelenu«. Ob določeni uri se je zbralo nebroj slovenskega občinstva pri »Jelenu«, da skupno z »Zvezo Jugoslovanskih železničarjev« protestira proti nečuvnim krivicam nemškega Wieserja napram slovenskim železniškim uslužbencem. Ta shod je bila živa manifestacija odpora proti ponemčevalnemu sistemu, ki ga je upeljal Wieser na državnem kolodvoru. Govoril je tajnik »Zveze Jugoslov. železničarjev« Mrak o škandaloznem postopanju Wieserja in njegovih ponemčevalnih pomagačev s slovenskimi železničarji ter navedel tudi konkretne slučaje krivičnega zapostavljanja naših ljudi v državnoželezniški službi. Iz govora smo spoznali žalosten položaj, v katerem se nahajajo slovenski uslužbenci državne železnice na goriškem kolodvoru in protest proti temu ni le opravičen, marveč že dolžnost vsakega zavednega Slovenca. Govorili so še drugi govorniki, nakar sta bili vsprejeti dve resoluciji na ravnatelja državnih železnic v Trstu, na železniškega ministra in na vse slovenske poslance brez razlike strank. Koncem shoda je bila odposlana železniškemu ministru Forsterju posebna brzojavka, ki zahteva od njega takojšnje odjavoči proti postopanju postajenačelnika Wieserja in takojšnje odstranitev tega nemškega eksponenta v Gorici.

Vsled kapi umrla. Včeraj predpoldne je umrla vsled kapi 19letna dekla barona Löwetzov Fani Sauer, doma iz Staregore. Šla je po vodo in se medpotoma zgrudila na tla. — Je takoli mr.

Iz zapora v norišnico. 43-letni Fr. Polak iz Vrhovelj se je nahajal v tukajšnjih zaporih, ker je izvršil javno nasilje. Iz zaporov pa so ga spravili v umobolnico, ker je kazal znake umobolnosti.

Zaradi nedovoljenega povratka v Gorico je policija aretirala iz Gorice izgnano Katarino Erzetič iz Vrhovelj.

Zaradi javnega nasilstva je bil v Ajdovščini aretiran v Logatec pristojni Ivan Keršič. Keršič je v neki ajdovski gostilni nadlegoval goste in ko sta mu občinski redar in orožnik napovedala aretacijo, začel je po njiju udrihati, kot da bi znorel. Prepeljali so ga v goriške zapore.

V tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov so prepeljali: 12-letnega Marka Gulin iz Vrtojbe, ki si je pri nekem padcu zlomil levo roko; 10-letnega Fr. Rošič iz Oseka, katerega je prevrnil kolesar in ki je pri padcu zadobil 8 cm dolgo rano na čelu ter še eno rano na desni nogi; 21-letnega Antona Koršič iz Cerovega, katerega je nek neznanec zabodel na levem ramenu.

Izgubila se je menica za 600 K s podpisoma: Mihael Vičič in Peter Pahor. Najditelj naj jo odda pri policiji.

Slovenščina na voznom redu avtomobilske zveze Gorica-Postojna. Pišejo nam: Več časa je visel na poslopju c. kr. glavne pošte vozni red za avtomobilsko zvezo Gorica-Postojna v prav čudni slovenščini. Ker pa je bil videti ta vozni red še bolj provizoričnega značaja, smo o tem molčali. Sedaj pa visi na istem mestu drugi vozni red v okvirju, ki kaže biti stalen, a se po jeziku prav nič ne razločuje od prvega. Med krajevnimi imeni n. pr. vidimo »Ajsovicar«, »Sv. Vid« in »Razderto«. Pravilno se ti kraji glasé: Ajševica, Šent Vid in Razdrto. Kot zaključek te slabe slovenščine pa stoji še zatrdilo, da avtomobil vozi v Postojni tudi na kolodvor, »če se plačajo najmanj tri vozne listke«. Pravilno: če se plačajo trije vozni listki. Želeti bi bilo, da se ta stvar popravi kakor je prav in pošteno. Ker pa na Dunaju tega ne znajo, naj konzorcij dotične stvari da tiskati v Gorici, kjer imamo prav izborne tiskarne. —

Za Narodni muzej je daroval gosp. Ignacij Gruntar, c. kr. notar v Ribnici, pisma svojega pokojnega prijatelja, skladatelja J. Kocijančiča. Nekaj teh pisem so priobčili Novi Akordi. Ker so silno zanimiva in poučna, jih bo objavilo v kratkem tudi Muzejsko društvo.

Za velikodušni dar se odbor kar najsrčneje zahvaljuje blagorodnemu gospodu notarju ter ga prosi, naj bi tudi pisma in rokopise svojega najboljšega prijatelja, pesnika Sim. Gregorčiča, izročil Narodnemu muzeju, da bo vsa pesnikova zapuščina shranjena v njegovi rojstni deželi. Odbor.

V proslavo 100-letnice vojske leta 1813, posebno pa z ozirom na naše čete, ko so si naši vojaki po štiriletnem vladanju Napoleonovih Francozov v naših krajih zopet osvojili Avstriji zveste kraje, namerava vojaško veteransko društvo Goriško-Gradjsčanske pokojnemu, v Rihenberku l. 1764 rojenemu generalmajorju, vitezu Mariji Terezijinega reda Alojziju Francu baronu Widmayerju, postaviti spomenik in sicer v njegovem rojstnem kraju Rihenberk. Odkritje spomenika se bo vršilo v oktobru t. l. Prispevke za ta spomenik sprejema društveni blagajničar g. Jurij Marinaz, v Raštelju št. 10.

Volitve v inženirsko zbornico za Tržaško, Goriško, Istro, Kranjsko in Dalmacijo se bodo vršile v Trstu dne 6. avgusta.

Otvoritev novega ribjega trga v Trstu. Tržaški občinski svet je sklenil otvoriti novo zgrajeno »peskerijo« ob vznožju pomola »Giuseppina« v ponedeljek, dne 11. t. m.

Do spora je prišlo med tržaškim

proti ogrski strani. Hruške so nekoliko slabejši, a tudi niso tako važen pridelek kot jabolka. Češnje so dobre, v nekaterih krajih prav dobre, posebno ob Rabi. Najslabejši pa ob Dravi in Savi, v slovenskem delu dežele. Breskve in orehi so sicer kazali dobro, a spomladna zima je uničila skoro vse, tako da je od teh dveh sadnih vrst ostalo prav malo ali nič. Skupno se računa da bo za eksport okoli 3500 vagonov sadja, v prvi vrsti jabolk. Vinska letina kaže po večini dobro, kar je ostalo seveda, a tega ni dosti. Vendar pa kaže tuptam tako dobro, da računijo skoro na srednjo trgatve, ako se sedaj obrne na suho. Dosedanje deževje je namreč škodovalo grozdju glede količine in še posebno glede kakovosti. Zato je sedaj skrajno potrebno suho vreme, ker drugače bo sama kislica, ki ne bo za nobeno trgovino. Na vsak način pa bo trgatve seveda dosti šibkejša kot navadno, kar bo dalo našim vinogradnikom zopet priliko, da bodo svoje prideleke lahko in bržkone tudi primerno visoko prodali.

Polaganje usposobljenostnih izpitov učiteljc za poučevanje na kmetijsko - gospodinskih šolah. Odredba c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 24. maja 1913., izdana v soglasju s c. kr. naučnim ministerstvom, odreja nekatere spremembe določil, ki veljajo za učiteljce pri polaganju izpitov usposobljenosti za poučevanje kmetijskih predmetov na kmetijsko-gospodinskih tečajih.

Za pripustitev k polaganju omenjenih izpitov se zahtevajo od priglasenk od sedaj naprej sledeči pogoji:

absolviranje meščanske šole ali tem enakovredne študije vsaj z »zadostnim« ali »dobrim« uspehom;

absolviranje dveh strokovno-kmetijske ženske šole, priznane od c. kr. poljedelskega ministerstva, ki nudi razen tega tudi praktičen poduk v kmetijstvu, ki se razteza na teoretičen poduk obeh šolskih letnikov;

ali da so končale kmetijsko-gospodinsko šolo, priznano od c. kr. poljedelskega ministerstva, vsaj z zadostnim ali dobrim uspehom, da imajo posebno teoretično in praktično vajo v sirarstvu in da so podučevale praktično že vsaj dve leti, v katero dobo se lahko všteje deloma tudi čas, ki so ga porabile za obiskovanje poduka v mlekarstvu, za obiskovanje strokovnih kmetijskih tečajev ali eventuelno na poučnih potovanjih.

Izpraševalna komisija obstoja iz predsednika in iz treh izpraševalcev

Naše obrtno šolstvo.

Naše skromno obrtno šolstvo je še vedno Nemcem pravi trn v peti. »Grazer Tagblatt« zopet razsaja glede tistih skromnih par razredov zasebne obrtne šole v Trstu in vidi v tem že velikansko nevarnost za nemški narod. Prav lahko zasledujemo v zadnjem času, kako se množe nemški napadi ravno na majhne početke naših obrtnih šol. Kakor je znano, imamo vsi Slovenci komaj eno obrtno šolo t. j. c. kr. obrtna šola v Ljubljani in še to bi nam Nemci najrajši odnesli ali vsaj utrakvizirali t. j. tudi nemščino bi hoteli imeti kot učni jezik, češ, da je tudi v Ljubljani par nemških fantov, ki bi obiskovali radi obrtni pouk. Za par ljudi hočejo Nemci seveda že kar cel zavod v njih jeziku, nam pa vsem skupaj odrekajo pravico do enega zavoda. To je znana nemška pravičnost, ki bi nas najraje pojedla od same ljubezni.

Da je ena sama obrtna šola v slovenskem jeziku to pač občutimo vsi bridko. V Trstu bi rabili eno prav obširno in v Gorici tudi eno, morda le z nekaterimi bolj potrebnimi strokami: mizarstvo, zidarstvo itd. a morala bi biti. Nam namreč povsod manjka inteligentnih in izobraženih obrtnikov, ki bi glede fine izdelave lahko delali konkurenco tujim firmam. Res da pri nas rabijo isti les n. pr. mizarji, da so tudi dobri delavci, da rabijo enako orodje, a izdelki so vendar drugačni, nimajo iste finosti, iste elegancije kot jo imajo n. pr. italijanski. Seveda za navadne domače potrebe zadostuje naša obrt, naša industrija, a za konkurenco je treba kaj več. Zato pa mora biti obrtnik tudi izobražen, ne le dober delavec. Tako izobrazbo pa si pridobi edino v obrtni šoli, ne pa po realkah ali gimnazijah, v katere se tlači dandanes vse karkoli konča s pridom domače šole. To pa ni prav, ker tako bomo počasi postali narod iz dveh kosov: iz kmeta in gospoda vmes pa ne bo nič in to je jako potrebno. Srednji stan je za nas važen, to je treba ponovno poudariti in zato nam Nemci ne privoščijo dovolj potrebnih obrtnih kurzov, ker nas hočejo tudi narodno oškodovati. Raje bi nam morda popustili še eno ali dve gimnaziji, ker to bi zanje ne bilo škodljivo. Naj kdo ima celo vrsto izpitov in šol, če ne dobi primerne službe ni nič. Obrtnik lahko začne drugače, on ne odvisen od tega, ali dobi kje prazno mesto ali ne. Ako je spreten v svoji stroki kmalu izpodbiije starejšega konkurenta in obstanek mu je zagotovljen. Nasprotno pa mora n. pr. profesor čakati na prostor, ker ako ga nikjer ne rabijo službe ne dobi. On ne more začeti poučevati na svojo roko proti onemu, ki je v službi, da bi ga izpodrinil: to je zanj čisto nemogoče. Zato pa je

ravno srednji stan za vsak narod tako potreben in važen in zato bi bila n. pr. v Gorici vsaj delna obrtna šola skrajno potrebna. Ves Kras, vsa Brda, Vipavska dolina in naši hribi bi s tem veliko pridobili, ker bi v svoji sredi počasi imeli dobre in izobražene obrtnike, ki bi svojo stvar res razumeli, ne pa tako kakor marsikateri dandanes, ki hoče biti obrtnik, a ne razume najnavadnejšega narisanega načrta. Razum denarne, gmotne koristi bi bila seveda tudi narodna zavest, ki bi se prav krepko povzdignila in srednji stan bi se ojačil ter tako tvoril zvezo med gospodo in prostim ljudstvom.

Goričani sicer že imamo vsaj majhen začetek obrtne šole, namreč tečaj za obrtno šivanje in umetno vezenje. Tečaj traja 2 leti in je res velikanskega pomena za naša dekleta vseh slojev. Izpričevalo o končanem dvehletnem tečaju na »Šolskem Domu« velja toliko kot izpričevalo vsakega mojstra in vsake gojenke ima na podlagi tega izpričevala pravico odpreti krojačnico na svojo roko. Ta prepotrebni obrtni tečaj nam je poskrbel naš skrbni narodni voditelj dr. Gregorčič, kateremu očitajo mladi, da ni storil nič za goriške Slovence. Radovedni smo, ako bode kdo drugi dosegel kaj več kot on v tem oziru. Počasi morda dobimo še kak drug oddelek obrtne šole in tako bi bilo v marsičem odpomagano raznim obrtnim potrebam. Podlaga je, da bi le šlo še dalje. Ako pomislimo, kako rolné Nemci in njih listi celo proti zasebni obrtni šoli v Trstu, tedaj je zasluga dr. Gregorčiča še večja. Oni, ki pozna razmere, oni, ki ve, kaj se pravi delati in se truditi za razne pridobitve, ta bo vedel po urednosti ceniti to koristno obrtno šolo. Zato pa je edino umestno, da narod svojemu voditelju ne meče polen pod noge v težkem boju za narodne koristi, ampak da ga po možnosti podpira, ker s tem podpira svoj lastni obstanek.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj 76, 32, 57, 47, 22.

Službo iščeta

mož in žena brez otrok v najlepših letih, bodisi za vrtnarja, ali pa kot hišna pomagala. Mož sprejme službo kot voznik, hlapec, vrtni delavec, kot sluga ali kaj enakega. Zmožen je v govoru slovensščine, italijanščine in nekaj nemščine. Ponudbe na naše upravišništvo.

Iv. Znidarčič & dr.

stavb. tvrdka

v GORICI, Via Mattioli v GORICI.

Izdeluje vsakovrstne načrte, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Westf.-strobe patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.

Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok, ki je najtrpežnejše zidovanje, ki vzdržuje suha stanovanja, s vedno isto temperaturo. Ceneje kakor vsi drugi sistemi.

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec

v Podgori

na voglu železniškega mosta

(na cesti, ki jo vodi proti Gradski)

o o o

Tiguje tudi z opeko vsake vrste, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa, ima tudi vsake vrste grede, tramove 33 od 3—12 metrov dolge in 33 od 3—12 colov debele.

Ivan Bednarik

priporoča svojo

knjigoveznico

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

POZOR!

Podpisani uljudno naznanjam sl. občini v mestu in na deželi, da imam lastno trgovino in delavnico vsakovrstnih čevljev za moške in ženske, za gospe in gospe kakor tudi za priprosto ljudstvo. Cene zmerne, blago dobro in trajno. Za obilna naročila se priporočam udani

Reščič Mihael,

trgovina in izdelovalnica

čevljev na Kornu št. 17.

NAJBOLJŠA / TREHA / EDANJO / TI

Firmit

— / KRILJEVC —

Asbestni cementni
skriljavec Firmit
jeumeten kamen
najboljše vrste

FIRMITOVE TOVARNE ZADR. 202
WEISENBACH & TRIESTINGI
/ PODNJE AVSTRIJSKO OKRAJ
ZAGREB / TVO IN ZALOGA /
GREGORIČ - GORICA OKRAJ ULICA 11

Razpis dražbe.

Občina Dornberg, politični okraj Gorica, razpisuje tem potom gradnjo občinskega vodnjaka v vasi Tabor na podlagi projekta izdelanega po c. kr. melioracijskem uradu v Trstu.

Naprava ali gradnja vodnjaka je preračunjena na 14.567.02 kron in se bode oddala na podlagi enotnih v proračunu navedenih cen.

Načrt, proračun in stavbeni pogoji so na ogled v tuk. občinskem uradu. Pismene ponudbe z varščino 5%, v znesku 728 kron v denarju, ali v pupilarno varnih vrednostnih listinah so doposlati podpisanemu županstvu najkasneje do 18. avgusta tekočega leta.

Občina si pridržuje popolnoma prosto sklepanje o sprejetju ali odklonitvi ponudb.

Županstvo v Dornbergu,

dne 3. avgusta 1913.

Župan :

Kavčič I. r.

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in na boljši bodisi za navadno rabo ali za dirke

Sivalni stroji Original „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic e in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

